

Kehtivate poliitikate, standardite ja seadusandluse analüüs

KOKKUVÕTE

Sademevee tasustamine

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 14 lg 1 punkt 3 võimaldab võtta tasu ka sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise eest. Sademevee eest tasu võtmise meetodika kehtestamine on kohaliku omavalitsuse (KOV) pädevuses. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse uue redaktsiooni eelnõus on ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni eest võetavad tasud sätestatud § 37, vee-ettevõtja saab võtta tasu ka sademevee ärajuhtimise eest, lg 9 kohaselt on võimalik kohaldada ka erinevaid sademevee ärajuhtimise tasusid. Need võivad sõltuda sellest, kas sademevesi juhitakse ühisvoolsesse või lahkvoolsesse kanalisatsiooni. Seadus sätestab ka Konkurentsiametiga kooskõlastamise nõuded. Konkurentsiamet on kehtestanud veeteenuse hinna arvutamise soovituslikud põhimõtted, mida saavad kasutada kohalikud omavalitsused ja Konkurentsiamet ise.

Seni on Eestis sademevesi tasustatud kolmes linnas: Põlvas, Kundas ja Narvas. Põlva ja Kunda on sademevee eest tasu võtmise lahendanud erinevalt, Narva kohta käesoleval hetkel teave puudub. Põlvas on sademevee tasustamise alus ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni eeskiri, mis kehtestab sademevee ja drenaaživee mahu arvutamise valemid ning vee-ettevõtja kohustused ja HEMHI (aastane keskmine sademete summa (m/a)) määramise Riigi Ilmateenistuse andmetel. KOV volikogu korraldusega märgitakse igal aastal uus HEMHI väärtus, mille vee-ettevõtte (Põlva Vesi) avaldab oma kodulehel. Kunda puhul regulatsiooni sademevee hinna arvutamise meetodika osas kehtestatud ei ole. Meetodika on kirjas vastavates vee-ettevõtja ja kasutaja vahelistes lepingutes ning hind on kooskõlastatud Konkurentsiametiga.

Sademevee tasustamist on käsitletud Keskkonnaministeeriumi tellitud töös „Sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise tasu arvestamise meetodika“, kus meetodika järgi arvutatakse sademevee tasu kinnistult, avalikult teelt, tänavalt või väljakult ära juhitud määdetud või arvutusliku vooluhulga järgi, kusjuures sademevee tasu maksavad kõik sademevee teenuse piirkonnas olevate kinnistute või avalike teede, tänavate ja väljakute omanikud või valdajad. Sellele tööle viitab ka Tallinna sademevee strateegia aastani 2030, mis samuti

tasustamise võimalusi käsitleb. Samale tööle on viidatud ka Viimsi valla sademevee arengukavas, mis näeb võimalike lahendustena sademevee tasu arvutamist kinnistult, avalikult teelt, tänavalt või väljakult ära juhitud mõõdetud või arvutusliku vooluhulga järgi ja sademevee tasu maksmise kohustuse kehtestamist kõigile sademevee teenuse piirkonnas olevate kinnistute või avalike teede, tänavate, väljakute omanikele või valdajatele.

Euroopa Liidu õigus ega HELCOMi soovitus ei käsitle sademevee tasustamist.

Sademevee käsitus regulatsioonides - suunised loodislähedaste lahenduste rakendamiseks

Kohalikul omavalitsusel on kohustus luua ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava koostöös kohaliku vee-ettevõtjaga, mis peab olema kooskõlas vastava piirkonna veemajanduskavaga. Veemajanduskavadega ühel ajal koostatud vesikondade üleujutusohuga seotud riskide maandamiskavades on vesikonnaüleste leevendavate ehituslike tegevustena loetletud muuhulgas erinevad loodislähedased sademeveelahendused.

Eesti seadusandlusesse on üle võetud EL-i direktiividest tulenevad nõuded üleujutusohuga tegelemiseks ja standarditesse ka HELCOM-i soovitus. Reguleeritud on sademevee käitlemise nõuded, kuid seadused ei kohusta ega suuna rakendama erinevaid säästlikke lahendusi. Suunav roll sademevee loodislähedaseks käitlemiseks on standardil EVS 848:2013 Väliskanalisatsioonivõrk (2013), mis nimetab immutamist parima võimaliku lahendusena ja annab sademeveelahenduste prioriteetse järjekorra. Sama lähenemine on kirjeldatud näiteks Helsingi Sademevee Strateegias ning selle aluseks on HELCOM-i soovitus. Standardid ei ole Eesti õiguses õiguslikult siduvad.

Tallinna sademevee ja kanalisatsiooni arendamise kava loetleb sademeveekanaliseerimise rajamise põhimõtted, millest kaks viitavad säästlike lahenduste rakendamisele: uute sademeveesüsteemide rajamisel nüüdisaegsete lahenduste (kohalik immutus jne) juurutamine ja lahenduste kasutamine sademevee vooluhulkade piiramiseks (reguleerivad mahutid, immutamine). Tallinna sademevee strateegia aastani 2030 analüüsib, millised Tallinna piirkonnad on sademevee immutamiseks sobivad. Ka Viimsi valla sademevee arengukava käsitleb säästlike sademeveelahendusi ning säästlike lahenduste osakaalu suurendamine on üks meetmetest.

Dokumendi pealkiri, aasta	Ülevaade	Sisu
RIIKLIK TASAND		
STANDARDID		
EVS 848:2013 Väliskanaliseerimise võrk (2013)	Standard sätestab raamnõuded kanalisatsioonivõrgu toimimisele, projekteerimisele, ehitamisele, rekonstrueerimisele, kasutamisele ja hooldusele. Standardis esitatud nõuete ja ettekirjutuste täitmine peab kindlustama kanalisatsioonivõrgu ja -rajatiste pideva ja ohutu töö ning reo- ja sademevee kiire ärajuhtimise hoonetest ja pindadelt, mis on ühendatud ühiskanaliseerimisega.	Standardis on käsitletud ka sademevee ärajuhtimist ja käitlemist. Standardist leiab HELCOM-i soovitusel, mille sisu koosneb kahest eesmärgist: asulate reostuskoormuse vähendamine sademevee nõuetekohase ärajuhtimise teel ning õlisalduse piiramine sademevees. Sademevee käitlemislahendused on toodud prioriteetsuse järjekorras: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kui pinnase iseloom, sademevee kvaliteet, õigusaktid ja muud asjaolud seda lubavad, immutatakse sademevesi või vähemalt osa sellest samal alal, kus see tekib. 2. Kui sademevett ei saa immutada, tuleb võimalusel tekkekohas äravoolu aeglustada, viivitada (viibeaega pikendada) enne selle ära juhtimist. 3. Kui eelnevat kahte ei saa teha, tuleb juhtida sademevesi edasi tõkestava ja viivitava immutussüsteemiga, nt kraavide, lohkuude jms kaudu, kus vesi saab imbuda pinnasesse, seda takistab taimestik ja vesi saab aurustuda. 4. Kui kraavide abil ei saa vett edasi juhtida, siis juhitakse vesi edasi toruga, rakendades vajadusel enne suublasse juhtimist aeglustust (tiigid), puhastust. 5. Viimase lahendusena suunatakse sademevesi lahkvoolusse ühiskanaliseerimisvõrku[1].
EVS 843:2016 Linnatänavad (2016)	Standard käsitleb sademevee ärajuhtimise süsteeme linnades või linnalistes asulates.	Sademevee ärajuhtimise süsteemid peavad tagama tänavamaalt sademevee ärajuhtimise, kusjuures linnades või linnalistes asulates tuleb üldjuhul kavandada sademevee ärajuhtimise suletud süsteem [1].

SEADUSED		
Veeseadus (VeeS) (2019)	VeeS reguleerib vee kasutamist ja kaitset, maaomanike ja veekasutajate vahelisi suhteid ja avalike veekogude ja avalikuks kasutamiseks määratud veekogude kasutamist. VeeS käsitletavat teemad: veekvaliteet, veekaitse, maakasutus, sademevesi, üleujutused.	Veeseadus defineerib sademevee – see on sademetena langenud ning ehitiste, sealhulgas kraavide kaudu kogutav ja ärajuhitud vesi. Veeseadus defineerib üleujutuse – üleujutus on harilikult veega katmata maa-ala ajutine kattumine veega, kaasa arvatud selline üleujutus, mis on põhjustatud veekogu veetaseme tõusust. Üleujutuseks ei peeta kanalisatsioonisüsteemidest põhjustatud üleujutust.
Looduskaitseadus (LKS) (2004)	LKS määrab looduskaitse põhimõtted ja korralduse, et tagada elurikkuse säilimine, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku liikide soodne seisund, kultuurilooliselt ja esteetiliselt väärtusliku looduskeskkonna või selle elementide säilimine ning aidata kaasa loodusvarade säästlikule kasutamisele.	Määrab piiranguvööndid veekogudele, sh üleujutusohuga veekogudele.
Planeerimisseadus (PlanS) (2015)	PlanS eesmärk on luua ruumilise planeerimise kaudu eeldused ühiskonnaliikmete vajadusi ja huve arvestava, demokraatliku, pikaajalise, tasakaalustatud ruumilise arengu, maakasutuse, kvaliteetse elu- ning ehitatud keskkonna kujunemiseks, soodustades keskkonnahoidlikku ning majanduslikult, kultuuriliselt ja sotsiaalselt jätkusuutlikku arengut. PlanS sätestab planeerimise põhimõtted ning nõuded planeerimismenetlusele ja planeeringu elluviimisele. PlanS § 8 määratleb elukeskkonna parendamise põhimõtte: planeeringuga tuleb luua eeldused kasutajasõbraliku ning turvalise elukeskkonna ja kogukondlike väärtusi kandva ruumilise struktuuri olemasoluks ja säilitamiseks ning esteetilise miljöö arenguks, säilitades olemasolevaid väärtusi.	Üldplaneering (ÜP) – tehnovõrkude ja -rajatiste üldise asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine Detailplaneering (DP) – tehnovõrkude asukoha määramine (*ÜVKS § 4 sätestab, et ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rajatakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava alusel või selle puudumisel detailplaneeringu alusel ja see peab olema kooskõlas vastava piirkonna veemajanduskavaga.)

<p>Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadus (1999) (ÜVKS)</p>	<p>ÜVKS sätestab riigi, KOV-i, vee-ettevõtja ja kliendi õigused ja kohustused, mis tekivad siis, kui vett käsitleda kauba, mitte loodusvarana.</p> <p>ÜVKS alusel kohaldatakse haldusmenetluse puhul haldusmenetluse seaduse sätteid ja asjaõigusseaduse sätteid § 158, tehnovõrgud ja rajatised, puhul.</p>	<p>ÜVKS defineerib sademevee juhtimise ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni (ÜVK) alla kuuluvaks, sademevee sätteid on ühtlustatud reovee sätetega.</p> <p>Seaduse § 4 sätestab, et ÜVK rajatakse ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kava (ÜVK kava) alusel, selle puudumisel DP alusel ja see peab olema kooskõlas piirkonna veemajanduskavaga (VMK). § 8 lg 3 kohaselt toimub sademevee juhtimine ÜVK-sse vee-ettevõtja ja kliendi vahelise lepingu alusel, mis sõlmitakse ÜVK kasutamise eeskirja alusel; § 9 lg 2 alusel sõlmib avalikelt teedelt, tänavatelt ja väljakutelt sademevee ärajuhtimiseks ÜVK abil ja puhastamiseks valla- või linnavalitsus vee-ettevõtjaga sellekohase lepingu. § 14 reguleerib veeteenuse hinna kujundamise põhimõtteid. Selle järgi võib võtta tasu ka sademevee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse eest. § 14 lg 8 kohaselt on kinnistutelt ärajuhitava sademevee puhastamise hinna arvestamise aluseks võetud vee maht. Ühiskanalisatsiooni juhitava sademevee kogust arvestatakse ÜVK kasutamise eeskirja kohaselt (§ 15 lg 2).</p> <p>ÜVK kava (ÜVKS § 4) peab sisaldama reoveekogumisalade sademe- ja dreenaživee või muu pinnase- ja pinnavee äravoolurajatiste põhiskeemi, sademeveekanalisatsiooni tehnilist kirjeldust ning seisukorra ja sobivuse hinnangut.</p> <p>ÜVK hooldamise nõuded määratakse ministri määrusega (§10).</p> <p>Hinnaregulatsioon: § 14 (2) lg 1 tulenevalt esitab vee-ettevõtja, kelle tegevuspiirkond asub reoveekogumisalal, mille reostuskoormus on 2000 inimekvivalenti või enam, veeteenuse hinna ettepaneku koos põhiteenustega seotud teenuste hinnakirja ja muu hinnataotluse aluseks oleva dokumentatsiooniga kooskõlastamiseks Konkurentsiametile (KA). Kui vee-ettevõtja osutab veeteenust nii üle kui ka alla 2000 inimekvivalenti suuruse reostuskoormusega reoveekogumisalal, kuid soovib hinnataotluse alusel kooskõlastada nende piirkondade jaoks ühesuuruse veeteenuse hinna summaarsete kulutuste alusel, esitab ta kõiki reoveekogumisalalid hõlmava hinnataotluse samuti kooskõlastamiseks KA-le (§ 14 (2) lg 3). Ülejäänud vee-ettevõtjad kooskõlastavad veeteenuse hinna kohaliku omavalitsusega (ÜVKS § 14(2) lg 2).</p>
---	--	--

<p>Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni seaduse uue redaktsiooni eelnõu, seletuskiri ja protokollid (https://www.envir.ee/et/uvvk) (Uue seaduse väljatöötamine algas 2015. aastal ning pole lõpule jõudnud)</p>	<p>Eelnõu väljatöötamiskavatsuse kohaselt muutuvad selgemaks eelkõige vee-ettevõtja ja tema kliendi vahelised õigused ja kohustused [4].</p> <p>Eelnõu väljatöötamisel on toimunud 16 töögrupi kohtumist, sademevee regulatsioon oli käsitlusel 15. kohtumisel.</p>	<p>ÜVKS eelnõu § 37 ÜVK eest võetavad tasud, lg 1 alusel saab vee-ettevõtja võtta tasu ka sademevee ärajuhtimise eest; lg 9 kohaselt on võimalik kohaldada ka erinevaid sademevee ärajuhtimise tasusid. Need võivad sõltuda sellest, kas sademevesi juhitakse ühis- või lahkvoolsesse kanalisatsiooni, millest tulenevalt võivad vee-ettevõtja kulutused olla väga erinevad. Lahkvoelse sademevee kanalisatsiooni korral ei ole keskkonda juhitav sademevesi maksustatud saastetasuga, kui sademevesi vastab kehtestatud nõuetele. Ühisvoolsesse kanalisatsiooni juhitav sademevesi seguneb reoveega ning jõuab reoveepuhastisse. Heitvesi on aga maksustatud saastetasudega ning heitvee nõuetele mittevastavuse korral ka kõrgendatud saastetasudega keskkonnatasude seaduse tähenduses.</p> <p>ÜVKS väljatöötamise töögrupi 15. koosolekul oli käsitlusel Eesti Vee-ettevõtete Liidu ettepanek lisada ÜVKS eelnõu § 25 lg 3, et lahkvoolsesse kanalisatsiooni juhitava sademevee mahu arvestamisel lähtutakse valdkonna eest vastutava ministri määramises sätestatud meetodikast, mitte KOV-i meetodikast. Töögrupp ei nõustunud nimetatud ettepanekuga, kuna sademevee maksustamise alused sõltuvad väga palju kohalikest oludest ning meetodika kehtestamine ei ole ÜVKS eelnõu kohaselt kohustuslik. Eelnõu kohaselt on KOV-ile jäetud valikuvõimalus, kas kehtestatakse kohalike olusid arvestav meetodika või leitakse, et otstarbekam on sademevee tasu kehtestada ühtse püsitasuna võrdselt kõigi liitujate vahel, kuna sademevee ärajuhtimine täidab avalikku ülesannet kõigi isikute huvides. Lisaks on võimalik soodustada looduslähedaste lahenduste kasutuselevõttu sademevee tasust vabastuse kaudu. Vastavate mehhanismide väljatöötamine kuulub kohaliku omavalitsuse pädevusse [3].</p>
<p>Keskkonnatasude seadus (KeTS) (2005)</p>	<p>KeTS sätestab loodusvara kasutusõiguse tasu määramise alused, saastetasumäärad, nende arvutamise ja tasumise korra ning keskkonnakasutusest riigieelarvesse laekuva raha kasutamise alused ja sihtotstarbe.</p>	<p>KeTS § 17 lg 3 sätestab saastetasu maksmise vabastuse: saastetasu ei nõuta, kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud aineid ja ühendeid heidetakse veekogusse, põhjavette või pinnasesse sademeveega sademeveekanalisatsiooni kaudu ning see vesi vastab veeseaduse alusel käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 4 ja 7 nimetatud ainete ja ühendite osas sademevee kohta kehtestatud keskmistele piirväärtustele ning käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3, 5, 6 ja 9 nimetatud ainete ja ühendite osas heitvee kohta kehtestatud keskmistele piirväärtustele.</p>
<p>Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus (KOKS) (1993)</p>	<p>KOKS määrab kindlaks kohaliku omavalitsuse ülesanded, vastutuse ja korralduse ning omavalitsusüksuste suhted omavahel ja riigiorganitega.</p>	<p>KOKS § 6 lg 1 seab KOV-i ülesandeks korraldada muuhulgas elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni.</p>

Maaparandusseadus (MaaParS) (2018)	MaaParS sätestab maaparandussüsteemi projekteerimise ja ehitamise ning maaparandushoiu nõuded, maaparandusühistu asutamise ja tegutsemise alused ja korra, riikliku ja haldusjärelvalve teostamise alused ja ulatuse ning vastutuse käesoleva seaduse rikkumise eest.	Vastavalt maaparandusseadusele on sademevee juhtimiseks vajalik Põllumajandusameti (PMA) kooskõlastus. MaaParS ei käsitle otseselt sademevee juhtimist maaparandussüsteemi, vaid seaduses on reguleeritud muu ehitise ehitamist ja veetaseme reguleerimist kinnisasjal, millel paikneb maaparandussüsteem. Muu ehitise alla võib seaduse tähenduses kuuluda ka sademeveelask. MaaParS § 50 lg 1 sätestab, et rajatise, mis ei ole seotud maaparandussüsteemiga, ehitusprojekti ja eesvoolu reguleerimise või eesvoolu kaitseõigu veetaseme reguleerimise kavatsuse kooskõlastab ehitusloa andja PMA-ga.
Ehitusseadustik (EhS) (2015)	EhS kohaldub ehitisele, selle kavandamisele ning ehitamisele, kasutamisele ja korrashoiule.	Ehitusseadustik määratleb § 74 ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni kaitsevööndi: maa-ala, kus kinnisasja kasutamist on piiratud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ehitise ohutuse ja kaitse tagamiseks.
Konkurentsiseadus (KonKS) (2001)	KonKS reguleerib vaba ettevõtluse huvidest lähtuva konkurentsi kaitsmist loodusvarade kaevandamisel, toodete valmistamisel ja teenuste osutamisel ning toodete ja teenuste ostmisel ja müümisel ning muus äritegevuses konkurentsi takistamise, piiramise või kahjustamise ärahoidmist ja kõrvaldamist ning kahjustamisest tekkinud nõuete menetlemist ja vastutust.	Konkurentsiameti käskkiri „Veeteenuse hinna arvutamise soovituslikud põhimõtted“ märgib, et kulude eristamisel lähtutakse KonKS § 181, mis sätestab raamatupidamise erinõude järgmiselt: Eri- või ainuõigust või olulist vahendit omav ettevõtja on kohustatud pidama eraldi arvestust iga toote või teenusega seotud tulude ja kulude kohta, lähtudes järjepidevalt kohaldatavatest ja objektiivselt põhjendatud arvestuspõhimõtetest, mis tuleb selgelt kindlaks määrata ettevõtja sise-eeskirjades. Tulude ja kulude arvestus peab võimaldama hinnata, kas ettevõtja toote või teenuse hind on mõistlikus vahekorras toote või teenuse väärtusega.
RIIKLIKUD ARENGUKAVAD, STRATEEGIAD JA EUROOPA LIIDU KOHUSTUSTE ÜLEKANDMINE		
Riiklik kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030 (2017)	Arengudokumendis esitatakse tegevusraamistik, mille alusel saab vähendada Eesti riigi haavatavust kliimamuutuste mõju suhtes. Arengukava koostamise käigus selgitati välja kliimamuutuste mõju prioriteetsetele valdkondadele ning kohanemismeetmed, mida tuleb võtta lühikeses ajavaates aastani 2030 ja mis on osa pikaajalisest visioonist aastani 2100.	Arengukava meede 2.2. Üleujutusriskide maandamine ning rohealade ja linnahaljastu arendamine kliimarisikide maandamiseks: üldiste suuniste andmine kliimamuutuste mõjudega arvestamiseks ja kohanemiseks üldplaneeringute koostamisel (tehispiindade liigendamine roheliste puhverribadega; veekindlate tehispiindade osakaalu vähendamine; rohealade säilitamine, hooldus, vajaduse korral uute rajamine; üleujutusriskiga alade kasutamine rohealadena; kõrghaljastuse ja taimestiku kasutamine kohaliku ja piirkondliku mikrokliima reguleerimiseks, hea õhukvaliteedi tagamiseks ja sademevee hajutamiseks; üleujutustest tuleneva saastatuse vältimine).

<p>Üleujutusohuga seotud riskide esialgne hinnang (2011)</p> <p>Hinnangu ajakohastamine (2018)</p>	<p>Dokument tuvastas Eestis aset leidnud üleujutused, eristas neist olulise kahjuliku mõjuga üleujutused ning määras üleujutusega seotud riskipiirkonnad.</p> <p>Ajakohastatud hinnangus kaardistati lisaks eelnevale ka 2011-2017 aastal asetleidnud üleujutused Eestis, eristati neist olulised üleujutused ja hinnati tulevaste üleujutuste võimalikke kahjulikke tagajärgi ning esinemistõenäosusi. Andmeid koguti KOV-idelt kirjelduste põhjal.</p> <p>Kohustus tuleneb üleujutuste direktiivi artiklist 4.</p>	<p>Esimeses hinnangus oli Tallinna puhul üleujutusohuga aladena märgitud: Kakumäe lahe äärne ala Tiskrest kuni Rannamõisa teeni, Kopli lahe äärne ala kuni Paldiski maanteeni, Stroomi rannaala, Paljassaare poolsaare põhjapoolne osa ning Pirita jahisadam ja selle lähiala. Asjakohastatud hinnangus on Tallinna riskipiirkondadeks märgitud Haabersti, Põhja-Tallinn, Kesklinn, Pirita. Viimsi vald ei ole riskipiirkonnana märgitud.</p> <p>Peatükk 3.2 kirjeldab tulevaste üleujutuste võimalikke kahjulikke tagajärgi: kliimamuutuste tendents lubab eeldada, et jõgede lumesulaveest tulenevad üleujutused pigem vähenevad, samas võivad asenduda suurtest vihmahoogudest põhjustatud üleujutustega. Ennetamise eesmärgil tuleks Eestis tähelepanu pöörata: sademeveest tingitud üleujutusprobleemidele ja uusarenduste sademeveesüsteemide rajamise paremale planeerimisele; hooldamata maaparandussüsteemidest tingitud üleujutustele; paisude võimalikule purunemisele; kaevandustest väljapumbatava vee tõttu vooluhulkade suurenemisele ja veetaseme tõusule eesvooludes.</p>
<p>Üleujutusohu ja üleujutusohuga seotud riskipiirkondade kaardid (2013)</p> <p>Kaartide ajakohastamine (2019)</p>	<p>Üleujutusohuga seotud riskide esialgse hinnanguga määratud riskipiirkondade kohta koostati põhjalikumad üleujutusohupiirkonna ja üleujutusohuga seotud riskipiirkonna kaardid. Kaardid on kättesaadavad Maa-ameti geoportaali üleujutuste kaardirakenduses.</p> <p>Kohustus tuleneb üleujutuste direktiivi artiklitest 5 ja 6.</p>	<p>Kaartidel on märgitud veetaseme tõenäoline tõus 10, 50, 100 ja 1000 aasta jooksul, samuti on kirjeldatud võimalikud kahjulikud tagajärjed. Iga stsenaariumi kohta esitatakse järgmised andmed: üleujutuse ulatus, veetase ja vooluveekogude korral ka vastav vooluhulk. Tallinnas on kaardile riskipiirkondadena märgitud Haabersti, Põhja-Tallinn, Kesklinn, Pirita. Viimsi vald ei ole riskipiirkonnana märgitud.</p>
<p>Üleujutusohuga seotud riskide maandamiskavad (2016)</p>	<p>Üleujutusohuga seotud riskide maandamiskava koostatakse üleujutusohuga seotud riskipiirkondadele. Maandamiskavad on koostatud koos veemajanduskavade ja nende meetmeprogrammidega.</p> <p>Tallinnale ja Viimsile kohaldub Lääne-Eesti vesikonna üleujutusohuga seotud riskide maandamiskava.</p>	<p>Maandamiskavas on toodud vesikonnaülesed leevendavad ehituslikud tegevused, m.h looduslähedased sademeveelahendused: rohekatuste (murukatus, mätaskatus, haljaskatus) rajamine olemasolevatele ja uutele ehitistele ja hoonetele sademevee sidumiseks; tehnilike veemahutite paigaldamine; vihmaaiad; taimkattega ribade rajamine teede äärde, katuste alla, autoparklate ümbrusse ning muude madala veeläbilaskvusega pindade ümber sademevee kogumiseks ning imbumise soodustamiseks; vett läbilaskvate katendite kasutamine tehispindadel imbumise soodustamiseks; viibekraavid; imbkraavid ning imbumise soodustamiseks; imbväljakud; puhveralad; viibetiikide rajamine; imbkaevude rajamine; multšimine vee äravoolu takistamiseks ning pinnasesse imbumise soodustamiseks.</p>

MÄÄRUSED JA KÄSKKIRJAD		
Keskkonnaministri määrus nr 61 (08.11.2019)	Keskkonnaministri määrus „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“. Koostatud VeeS § 128 lõike 7, § 129 lõike 5 ja § 130 lõigete 2 ja 4 alusel.	Määrusega on kehtestatud nõuded sademevee suublasse juhtimise kohta, nende nõuete täitmise kontrollimise meetmed ning sademevee reostusnäitajate piirväärtused. Määruse eesmärk sademevee käitlemise osas on tagada, et sademevee suublasse juhtimisel ei halveneks vee- ja veega seotud maismaaökosüsteemide seisund. Kui sademevesi ei vasta määruses kehtestatud nõuetele, käsitletakse seda saastunud sademeveena, mida tuleb puhastada enne suublasse juhtimist.
Keskkonnaministri määrus nr 31 (31.07.201)	Keskkonnaministri määrus „Kanalisatsiooniehitise planeerimise, ehitamise ja kasutamise nõuded ning kanalisatsiooniehitise kuja täpsustatud ulatus“ kehtestab reovee kogumiseks, puhastamiseks või heitvee suublasse juhtimiseks rajatud kanalisatsioonitorustiku, reoveepuhasti, pumpla või muu reovee kogumise, puhastamise ja heitvee suublasse juhtimisega seotud hoone või rajatise (edaspidi kanalisatsiooniehitise) planeerimise, ehitamise ja kasutamise nõuded.	Määruse § 10 p 3: Kanalisatsiooniehitise ehitamiseks vajaliku projekti koostamisel tuleb arvestada vajadust piirata saastunud sademevee juhtimist veekogusse.
Vabariigi Valitsuse määrus nr 75 (16.10.2013)	Vabariigi Valitsuse määrus „Nõuete kehtestamine ühiskanalisatsiooni juhitavate ohtlike ainete kohta“ Koostatud ÜVKS § 10 lg 2 alusel.	Määrusega kehtestatakse piirväärtused ühiskanalisatsiooni juhitavas heitvees olevate ohtlike anorgaaniliste ja orgaaniliste ainete kohta.
Keskkonnaministri määrus nr 26 (28.06.2019)	Keskkonnaministri määrus „Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ Koostatud VeeS § 83 alusel. Ohtlike ainete piirväärtuste tabel on esitatud määruse lisas 1.	Ohtlike ainete sisalduse piirväärtusi pinnases väljendatakse piirarvu ja sihtarvu kaudu ning need esitatakse milligrammides ühe kilogrammi pinnase kuivmassi kohta. Määruse lisas 1 on toodud 60 ohtliku aine piirväärtused.
Keskkonnaministri määrus nr 28 (24.07.2019)	Keskkonnaministri määrus „Prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete nimekiri, prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused ning nende kohaldamise meetodid, vesikonnaspetsiifiliste saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused, ainete jälgimisnimekirjaga seotud tegevused“ Koostatud VeeS §26 ⁵ lg 10 alusel.	Määrusega kehtestatakse: 1. prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete nimekiri, prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ning teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused ning nende kohaldamise meetodid pinnaveekogumite keemilise seisundi hindamiseks; 2. ainete jälgimisnimekirjaga seotud tegevused eesmärgiga koguda andmeid ainete edaspidise prioriteetseks tunnistamise toetamiseks; 3. vesikonnaspetsiifiliste saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused pinnaveekogumite ökoloogilise seisundi hindamiseks.

Keskkonnaministri määrus nr 76 (16.12.2005)	Keskkonnaministri määrus „Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni kaitsevööndi ulatus“	Määrusega kehtestatakse ÜVK ehitistele kaitsevööndi ulatus tulenevalt ehitise otstarbest ja asukohast, paigaldussügavusest ja läbimõõdust. Samuti on välja toodud ÜVK maa- ja veepealsete, maa-aluste ja muude ehitiste kaitsevööndid.
Põllumajandusministri määrus nr 75 (19.12.2018)	Põllumajandusministri määrus „Maaparandushoiutööde nõuded“	Määrusega kehtestatakse maaparandussüsteemi ja selle maa-ala hooldamise ja uuendamise, agromelioratiivse ja kultuurtehnilise töö tegemise nõuded maaparandussüsteemi toimimise tagamiseks ning maatulundusmaa viljelusväärtuse säilitamiseks ja suurendamiseks.
Konkurentsiameti käskkiri „Veeteenuse hinna arvutamise soovituslikud põhimõtted“ (07.04.2015)	Hetkel kehtiv käskkiri (juhend) kehtib alates 07.04.2015 ja on kehtestatud ÜVKS § 14 lg 9 alusel, mis määrab, et veeteenuse hinna arvutamise soovituslikud põhimõtted koostab ja avalikustab oma veebilehel Konkurentsiamet. Juhendit rakendatakse järgmiste teenuste eest tasu võtmiseks: tasu võetud vee eest, tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest, tasu sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise eest, abonenttasu. Lisaks rakendatakse juhendit ÜVKS § 142 lg 1 sätestatud põhiteenustega seotud teenuste hinnakirja ja ÜVKS §141 lg 2 teisele vee-ettevõtjale osutatava veeteenuse hinna koostööstamisel. Juhend on kasutamiseks ka KOV-idele hindade koostööstamisel. Juhendis on käsitletud kulude eristamine, hinna arvutamise aluseks olevad müügitulu, tegevuskulud, nende analüüs ja põhjendamine, kapitalikulu ja reguleeritav vara, põhjendatud tulukuse arvutamine ja lubatud müügitulu ning veeteenuse hindade arvutamine.	Juhendi kasutaja (regulaator) saab olla Konkurentsiamet või KOV. Veeteenuse osutaja peab eristama erinevate kaupade ja teenuste müügiks tehtavad kulud. Hindade koostööstamise käigus analüüsitakse ettevõtja poolt esitatud ning veeteenuse hinna kujunemise aluseks olevat müügitulu, mille analüüsimisel kasutatakse müügitulu dünaamika meetodit (sh eelmiste perioodide müügitulu, majandusprognoos ja tulevikuprognoos) ja tarbijate arvu dünaamika ja prognoos. Ettevõtja poolt tehtud kulutused saavad olla nii kontrollitavad kui ka mittekонтроllitavad ning nende erisus on juhendis esitatud. Veeteenuse hindadesse ei lülitata ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu, sponsorlust, kingitusi ja annetusi, veeteenuse vahendajatele makstavaid tasusid, põhitegevusega mitteseotud kulusid, trahve ja viiviseid, finantskulusid, tulumaksukulu (nt dividendide), muid ettevõtte majandusanalüüsi käigus mittepõhjendatult osutunud kulusid. Müüditavad kaubad ja teenused ei tohi sisaldada tegevusalade ristsubsidieerimist. Ettevõtja kulude analüüsi süstemaatilisel teostamisel kasutatakse kolme meetodit: kulude dünaamika jälgimine ajas ning selle võrdlus tarbijahinnaindeksi dünaamikaga; erinevate kulukomponentide põhjendatuse süvaanalüüs; vee-ettevõtja tegevuskulude ning nende põhjal arvutatud statistiliste näitajate võrdlemine teiste vee-ettevõtjate näitajatega. Juhendis on esitatud näited ja valemid kapitalikulu ja reguleeritava vara arvutamise ja põhjendatud tulukuse arvutamise ning lubatud müügitulu ja veeteenuse hindade arvutamise kohta.
KOKKUVÕTE: Sademevee käitlemise säästlikud lahendused: Eesti seadusandlusesse on üle võetud EL-i direktiividest tulenevad nõuded ja standarditesse ka HELCOM-i soovitusel. Reguleeritud on sademevee käitlemise nõuded.[1]. Suunised on antud standardite kaudu, kuid need ei ole õiguslikult siduvad. Tasustamine: Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 14 lõige 1 punkt 3 võimaldab võtta tasu ka sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise eest. Metoodika kehtestamine on KOV pädevuses. Seadus seab ka tasustamise reeglid ja kohustuse Konkurentsiametiga koostööstamiseks.		

RAHVUSVAHELISED KOHUSTUSED JA SOOVITUSED
EUROOPA LIIDU DIREKTIIVID

Üleujutuste direktiiv 2007/60/EÜ	Direktiivi eesmärk on meetmete raamistiku loomine, et vähendada üleujutustest tulenevate kahjustuste riske inimese tervisele, keskkonnale, kultuuripärandile ja majandustegevusele.	Direktiiv ütleb, et riskide tagamise meetmed peaksid olema vesikondade ulatuses võimalikult põhjalikult kooskõlastatud, et tagada nende tõhusus. Eestis on üleujutuste teema kehtivates VMK-des (2015-2021) sees ning seda käsitletakse ka järgmisel VMK-de koostamise ringil (2021-2027). Liikmesriigid ja EL peaksid vee- ja maakasutuse poliitikate väljatöötamisel arvestama mõju, mida need võivad üleujutusriskile ja selle maandamisele avaldada. Liikmesriigid peavad ise määratlema üleujutusrisi maandamise eesmärgid, lähtudes kohalikest ja piirkondlikest asjaoludest. VMK ja riskide maandamise kavad peavad olema sünergias. On vaja koostada üleujutusohu ja üleujutusrisi kaardid, mis peavad sisaldama teavet keskkonna saastumise võimalike allikate kohta üleujutuste tagajärjel. Sellega seoses peavad liikmesriigid ümber hindama tegevused, mis põhjustavad üleujutusrisi suurenemist. Samuti on vaja koostada üleujutusrisi maandamise kavad (ennetus-kaitse-valmisolek) (Art 4, 5, 6, 7). Need kohustused on Eestil täidetud.
Veepoliitika raamdirektiiv 2000/60/EÜ	Direktiiviga kehtestatakse veepoliitika-alane tegevusraamistik, mille eesmärk on saavutada ja hoida veekogude head seisundit. Algne eesmärk oli veekogude hea seisundi saavutamine 2015. aastaks, see tähtaeg on pikendatud aastani 2021 või hiljemalt 2027 (artikli 4 lõige 4) või nii kiiresti pärast 2027. aastat, kui looduslikud tingimused seda võimaldavad.	Direktiivis on ette nähtud vesikondade majandamiskavade koostamine kõikide valglapiirkondade jaoks, saavutamaks head ökoloogilist ja keemilist seisundit, et aidata kaasa üleujutuste mõju leevendamisele. Siiski ei ole üleujutuste riski vähendamine nimetatud direktiivi peaeesmärk. Direktiiv näeb üleujutusrisi maandamist rahvusvahelise põhimõttena. See on kooskõlas üleujutuste direktiiviga 2007/60/EÜ ja üleujutusrisi maandamise rahvusvaheliste põhimõtete, mis töötati välja ÜRO piiriüleste vooluveekogude ja rahvusvaheliste järvede kaitse ja kasutamise konventsiooni raames, mis on kiidetud heaks nõukogu otsusega 95/308/EÜ, (4) ja kõikide järgnevat kokkulepetega selle kohaldamisel.
Asulareovee puhastamise direktiiv 91/271/EMÜ	Direktiivi eesmärk on kaitsta keskkonda asula reovee suublasse juhtimisest tulenevate kahjulike mõjude eest, milleks tuleb reovesi reoveekogumisaladel kokku koguda ning seejärel	Direktiivi kohaselt tuleb rajada nõuetekohane ühiskanalisatsioon ja tagada nõuetekohane reovee puhastamine reoveekogumisaladel reostuskoormusega üle 2000 inimekvivalendi (ie). Väiksematel aladel tuleb tagada olemasoleva reovee kokkukogumise ja puhastamise süsteemi nõuetekohane toimimine,

	<p>puhastada.</p> <p>Nõuete täitmine Eestis: https://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/uwwtd_art-16_aruanne_2016.pdf</p>	<p>kuid ühiskanalisatsiooni väljaehitamise kohustust ette nähtud ei ole. See tähendab, et reoveekogumisaladel, mille reostuskoormus on alla 2000 ie, võib reovee kokku koguda lekkekindlatesse reovee kogumismahutitesse, tagades nende regulaarse tühjendamise ning veo reoveepuhastile. Lubatud on kasutada ka individuaalseid reoveepuhasteid.</p>
HELCOMi SOOVITUSED		
1984. aasta soovitus 5/1	<p>HELCOM annab soovitusi alates 1980. aastast, eesmärgiga parandada Läänemere elukeskkonda. Kolm soovitust on suunatud sademeveele.</p>	Soovitus naftasaaduste sisalduse piiramiseks sademevees
1996. aasta soovitus 17/7		Soovitus asula territooriumilt ärajuhitava sademevee reostuse piiramiseks
2000. aasta soovitus 23/5		1984. ja 1996. aasta soovituste kokkuvõtte, mille eesmärk on veereostuse vähendamine asulate sademeveekanaliseerimise kehtestatud nõuetele vastavaks kohendamise teel.
<p>KOKKUVÕTE: Sademevee käitlemise säästlikud lahendused: Ülaltoodud EL-i seadusandlusest ja HELCOM-i soovitustest tulenevad üldised veekaitse nõuete ja üleujutusriskiga arvestamise kohustused on üle kantud Eesti õigusruumi. HELCOM-i soovitused kajastuvad EVS 848:2013 Väliskanalisatsioonivõrk. Tasustamine: Ülaltoodud EL-i õigusaktid ega HELCOM-i soovitused ei sisalda sademevee tasustamise temaatikat.</p>		
KOHALIKU OMAVALITSUSE PÄDEVUS, KOHUSTUSED JA TEHTUD TÖÖD		
TALLINN		
Tallinna üldplaneering (2001)	<p>Tallinna üldplaneering on kehtestatud Tallinna Linnavolikogu 11. jaanuari 2001 määrusega nr 3.</p>	<p>Sademeveega seotud eesmärgid on üldised ja aegunud. Ptk 7.6 Kanalisatsioon: 2010. aastani linna kanalisatsioonisüsteemis kavandatud tööd jagunevad nelja gruppi, milleks on vaja: hoonestatud alade sademevee kanalisatsiooni süsteemi loomine seal, kus ta seni kas puudub (Nõmme, Lilleküla), töötab ühisvoolsest (Suur-Sõjamäe, lennuvälja piirkond), või vajab täiendamist (Kopli poolsaar, Mustjõe valgala). Vastavalt HELCOM-i soovitusele nr. 17/7 peab rakendama kõik võimalikud abinõud, et vähendada ühisvoolsesse kanalisatsiooni juhitavaid sademevee vooluhulkasid.</p>

Tallinna tuletõrje- ja päästetööde valdkonna riskianalüüs (2005)	Riskianalüüs võtab arvesse ka üleujutusohu.	Ülisuur sademetehulk on kirjeldatud algsündmusena, millega võib kaasneda linnas üleujutus (suurõnnetus). Teine oht on ülelinnaline 72-tunnine elektrikatkestus, mis omakorda põhjustab kanalisatsiooni pumbajaamade seiskumise korral linnas üleujutusi.
Tallinna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskiri (2006)	Tallinna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskiri reguleerib suhteid veevarustuse ja reovee ning sademete- ja drenaaživee või muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise teenuseid osutava ettevõtja ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitunud veevarustuse ja reovee ning sademevee ärajuhtimise teenuste kasutajate vahel Tallinna linna territooriumil.	Eeskirja § 7 lg 7 märgib, et kinnistu kanalisatsioonil peavad olema allpool ühiskanalisatsiooni paisutustaset paiknevatel reo- ja sademeveeneeludel ning drenaaživee äravoolul kaitseseadmed uputuste vältimiseks.
Tallinna sademevee juhtimise tegevuskava (2006)	Tegevuskavas on toodud põhimõtted ja tegevused sademevee ärajuhtimise paremaks korraldamiseks. Need põhimõtted on kajastatud ka „Tallinna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas 2010-2021“	Praegune süsteem koosneb 21 lahkvoolest, 7 ühisvoolest valgalast. Säästlikele sademeveelahendustele kava ei keskendu, kuid seda on edasi arendatud „Tallinna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas 2010-2021“
Tallinna keskkonnastrateegia aastani 2030 (2011)	Tallinna keskkonnaseisundi parendamine on Tallinna Linnavolikogu 16. juuni 2011 otsusega nr 107 vastu võetud Tallinna keskkonnastrateegia aastani 2030 põhiline eesmärk.	Sademeveele keskendub alapeatükk 2.3.2. Sademevee suublaks Tallinnas on meri, pinnas ja linna veekogud ning märgalad (rabad). Enamik sademevee väljalaske kuulub AS Tallinna Veele (18 tk) ja AS Tallinna Sadamale. Linna arendamine ja ehitustegevus on jõudnud ette sademevee juhtimissüsteemide arendamisest, see on tekitanud piirkondlikke üleujutusi sademevee kõrgperioodidel. Planeerimisel ei arvestata vajadusega sademevett immutada/koguda, ei nähta selleks ette piisavalt immutuselast pinda või looduslikke kogumisalasid. Ojade ja kraavide säilitamisele ei ole pööratud piisavalt tähelepanu (eri omanikud ja sellest tulenev hooldamise probleem). Sademevee tasustamisküsimused on lahendamata (arendaja ega maaomanik ei pea maksma sademevee ärajuhtimise tasu). Arendajal puudub kohustus sademeveesüsteeme kuni suublani valmis ehitada. Probleeme on ka lume ladustamise kohtadega. Ühiskanalisatsiooniga on Tallinnas liitunud 98% elanikest. Põhiprobleemidena sademevee valdkonnas Tallinnas on nimetatud: sademevee strateegia puudumine (lahendatud: kehtestatud 2012. aastal); kõvakattega pindade suur osakaal, puuduolev kontseptsioon sademevee ärajuhtimiseks ning piirangud planeerimiseks üleujutatavatel aladel; piiratud maakasutus, kuhu rajada sademevee akumuleerimis-, tasandus- ja

		<p>puhastusrajatise; lisavõimaluste loomine puhta sademevee immutamiseks rohealadel on olnud ebapiisav; sademevee kvaliteet ja puhastite puudumine; maksustamissüsteemi puudumine; piirkondlikud üleujutused, mis on tingitud sademevee tippvooluhulkadest; puudulik tasakaal teede rekonstrueerimise ja sademeveetorustike ehitamise, lahtiste äravoolusüsteemide osakaalu vähendamise ja planeeringutes vajaliku maa-ala arvestamise vahel; kraavide ja ojade osakaalu vähenemine, nende hooldusküsimused; märgalade kuivendamine; sademevee juhtimine ühisvoolusesse kanalisatsiooni – lisakoormus reoveepuhastile, sademevee ülevoolud – koormus rannikumerele; lumeladustamise kontseptsiooni ja ladustamise asukohtade kindlaksmääratuse puudumine.</p> <p>Suundumustena on märgitud: kiire arendustegevus suurendab kõva kattega pinnase osakaalu, vajadus kanalisatsiooni- ja drenaažisüsteemi järele – vähenevad kohapealse sademevee immutamise, loodusliku puhastamise võimalused; sademevee tippvooluhulkade suurenemine ja sagenemine; üleujutusohu suurenemine sademevee terviklahenduste puudumise tõttu; sademevee kvaliteedi paranemine orgaanilise reostuse ja naftaproduktide osas; toitainetesisalduse püsimine – suublate eutrofeerumine.</p>
<p>Tallinna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava 2010-2021 (2010)</p>	<p>Tallinna ÜVK kava on suunatud Tallinna linna keskkonnaseisundi parandamisele, tarbijate varustamisele kvaliteetse joogiveega ja kogu tekkiva reovee ärajuhtimisele ning puhastamisele, sh vee- ja kanalisatsioonisüsteemi rajamisele piirkondadesse, kus see siiani puudub. ÜVK osana käsitletakse ka sademe- ja liigvee ärajuhtimise süsteeme, sh lahtisi kraave.</p> <p>Sademevee peatükk sisaldab: kirjeldus Tallinna sademeveesüsteemi kujunemise ajaloost; sademeveekanaliseerimise valgaldade ja eesvoolude kirjeldus (lahkvoolused, ühisvoolused, suublad; sademeveesüsteemi kitsaskohad (ühisvoolusesse kanalisatsiooni juhtimine, reostus, halvas seisus kraavisüsteemid, üleujutusohu suurenemine); sademeveekanaliseerimise arendamise põhieesmärgid.</p>	<p>Sademeveekanaliseerimise arendamise põhimõtted: paralleelselt vee- ja kanalisatsioonitorustike rajamisega tuleb ette näha ka lahkvoolse sademeveekanaliseerimise rajamine ja rekonstrueerimine. Tallinna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise; ühisvoolsete kanalisatsioonisüsteemidega valgaldade järkjärguline muutmine lahkvoolseteks, et vähendada reoveepuhastile suunata vaid sademevee koguseid; valgaldapõhiste sademeveemudelite väljatöötamine, mis võimaldaks arvutada valgaldas planeeritavate rajatiste mõju olemasolevale süsteemile ja määrata lubatava kõvapindade suuruse, et olemasolevat süsteemi ei oleks vaja rekonstrueerida; sademe- ja pinnasevee puhtuse tagamiseks on vaja jätkuvalt rakendada meetmeid, nagu tänavate regulaarne kuivpuhastus, loodushoidlike lumetõrjevahendite kasutamine, uute sademeveesüsteemide rajamisel nüüdisaegsete lahenduste (kohalik immutus jne) juurutamine, sademeveesüsteemidega ühendatud illegaalsete reoveetorustike avastamine, olemasolevate reoveekogumiskaevude toimimise kontroll; süsteemide projekteerimise ja ehitamise eel tuleb vee-ettevõtjal koostada kohalikest looduslikest tingimustest lähtuvad põhimõttelised lahendused, et minimeerida sademevee käitlemise kulusid, tagades liigniiskuse ärajuhtimise elurajoonidest</p>

		ja keskkonnakaitsenõuete täitmise; tuleb kasutada lahendusi sademevee vooluhulkade piiramiseks (reguleerivad mahutid, immutamise); Tallinna Linnavalitsuse ja vee-ettevõtjate koostöös tuleb välja töötada sademeveesüsteemide, sh kraavide ja ojade hooldamise teenuse osutamise lähtealused.
Tallinna sademevee strateegia aastani 2030 (2012)	Sademevee strateegia koostamise eesmärk on kavandada terviklik sademevee käsitlus Tallinnas, sh välja töötada sademevee käitlemise põhimõtted ja keskkonda sobivad lahendused, et minimeerida sademevee tekitatavaid kahjustusi. Strateegia elluviimiseks koostatakse tegevuskava, kus nähakse strateegiliste eesmärkide saavutamiseks ette konkreetseid meetmeid ja tegevused, täitjad ja ressursid. Lisaks on sademevee strateegias antud linna vastava valdkonna dokumentide ja planeeringute (üldplaneeringud, detailplaneeringud) koostamise põhimõtted.	Ptk 7.8 keskendub sademevee maksustamise süsteemi väljatöötamisele: Vastavalt AS-i Tallinna Vesi ja Tallinna linna vahel sõlmitud lepingule tasub linn sademevee kogumise, puhastamise ja keskkonda juhtimise ning sademeveesüsteemide arendamise eest vee-ettevõttele orienteeruvalt 3,2 miljonit eurot aastas sõltuvalt sademete kogusest, mis teeb keskmiselt Tallinna elaniku kohta ligikaudu 8 €/a. ÜVKs § 14 lõige 1 punkt 3 võimaldab võtta tasu ka sademe- ja dreanaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise eest. Keskkonnaministeerium tellis töö „Sademe- ja dreanaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise tasu arvestamise meetodika“, võttes arvesse vee-ettevõtjate ja KOV-ide vajadust adekvaatse alusmaterjali järele sademevee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse tasu arvutamiseks. Sademevee strateegias on märgitud, et sademevee vooluhulkade vähendamine ja kokkuvoolu aja pikendamine immutamise teel on leidnud laialdast kasutamist maailmas. Seda meetodit ei saa kasutada linna kompaktses keskosas, kus maa on kallis ja hoonetest vaba maa on kas teede või kommunikatsioonide all. Küll aga on võimalik vähendada sademevee vooluhulkasid ja pikendada kokkuvoolu aega vabaplaneeringuga linnaosades nagu Mustamäe ja Õismäe. Samuti on sademevee immutamiseks sobivad individuaalelamurajoonid nagu Nõmme, Merivälja, Tiskre ja Kakumäe. Esmase ülesandena nähakse katustelt tuleva sademevee immutamist, milleks sobivate aladena on märgitud Nõmme, Mustamäe, Haabersti ja Lasnamäe linnaosad. Antud piirkonnad võimaldavad immutada katustelt ja kvartalisestelt kõvakattega pindadelt tulevaid sademevee vooluhulkasid.
Tallinna arengukava 2021+ (koostamisel)	Uue arengukava koostamise käigus vaadatakse üle kehtiv linna strateegia ning otsitakse ja arutatakse võimalikke uusi sihte, mille tulemusel määratakse kindlaks linna peamised eesmärgid nii pikemas kui ka lühemas ajaperspektiivis. Arengukava on koostamisel ning see hakkab kehtima alates 2021 aastat (https://www.tallinn.ee/est/strateegia/Kuidas-kujuneb-Tallinna-tulevik).	
Tallinna Ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni kasutamise eeskiri (2006)	Eeskiri reguleerib suhteid veevarustuse ja reovee ning sademe- ja dreanaaživee või muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise teenuseid osutava ettevõtja ning ÜVK-ga liitunud veevarustuse ja reovee ning sademevee ärajuhtimise teenuste kasutajate vahel.	Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni abil veevarustuse ja reovee ning sademevee ärajuhtimise teenuste osutamine toimub Tallinna Linnavolikogu otsusega määratud vee-ettevõtja poolt vastavalt eeskirjale ning Tallinna Linnavalitsuse ja vee-ettevõtja vahel sõlmitud halduslepingule.

Tallinna reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskiri (2016)	Reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskirjaga reguleeritakse reovee käitlemist selle tekkekohas, äravedu kogumismahutitest ja puhastamist ühiskanaliseerimiseks.	Sademeveega seotud kohustusi käsitletud ei ole.
VIIMSI		
Viimsi valla sademevee arengukava aastateks 2016–2027 (2016)	Arengukava on terviklik Viimsi valla sademevee valdkonna käsitlust hõlmav dokument.	Arengukava märgib, et töös „Sademe- ja drenameerimise ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise tasu arvutamise meetodika“ toodud meetodika põhjal tuleks Viimsis kehtestada järgmised üldpõhimõtted sademevee teenuse hinna arvutamiseks: sademevee tasu arvutatakse kinnistult, avalikult teelt, tänavalt või väljakult ära juhitud mõõdetud või arvutusliku vooluhulga järgi ning sademevee tasu maksavad kõik sademevee teenuse piirkonnas olevate kinnistute või avalike teede, tänavate, väljakute omanikud või valdajad. Peatükk 8 käsitleb säästlike lahenduste teemat. Meetmed liigniiskete ja üleujutusohuga aladega tegelemiseks on: olemasolevate süsteemide korrastamine ja korrashoid – korras ja toimivad süsteemid on eeldus sellele, et ei tekiks soovimatut vee kogunemist ülesvoolu; suurendada „säästlike lahenduste“ osakaalu – võimaldab suurendada sademevee imbumist selle tekkekohas; märgalade või tiikide loomine – osa eelmisest meetmest, eesmärk on akumuleerida vett suurte sademete ja veekoguste korral; barjääride ja/või tammide rajamine – vee suunamiseks ja/või kinnihoidmiseks. Võimalik on rajada nii looduslikust kui ka tehnilisest materjalist barjääre; viia tehniliselt muudetud kraavide, ojade, jõgede voolusängid looduslikule lähemale – eesmärk on pikendada vee voolu teekonda, et suureneks vee pinnasesse imendumine ja aurumine; uute hoonete rajamine uputuse ajal esinevast veetasemest kõrgemale ja olemasolevate hoonete kindlustamine (suuremate üleujutusohuga korral), kuid hoone rajamisel on siiski mõistlik arvestada ka kõrgeima võimaliku veetasemega rajatise ümbruses. Olemasolevate hoonete kindlustamine on tõenäoliselt kulukam tegevus, mistõttu tuleks seda rakendada, kui muud meetmed ei taga vajalikku tulemust. Viimsi vallas puudub põhjalik sademevee valdkonna regulatsioon: pole nõudeid projekteerimis- ja tehniliste tingimuste väljastamiseks; planeeringutes pole sademevee valdkond piisavalt põhjalikult või üldse käsitletud; puudub regulatsioon sademeveesüsteemide selge kuuluvuse määramise kohta; puudub dokumentatsioon sademeveesüsteemide

		hoolduse määramiseks; sademeveesüsteemid paiknevad osaliselt erakinnistutel ja suurematele veejuhtmetele pole seatud servituute, see raskendab süsteemide toimimise tagamist; määramata on järelevalve kord; puudub sademevee valdkonna tegevuskava.
Viimsi valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava 2019–2030 (2019)	Kavas on toodud ühisveevarustus- ja -kanalisatsioonisüsteemide hetkeolukorra analüüs, investeringuprojektide kirjeldused ja finantsanalüüs.	Viimsi ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas ei käsitleta sademeveesüsteemiga seonduvat. Sademeveesüsteemide temaatikat käsitletakse eraldiseisvas sademevee arengukavas.
Viimsi valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskiri (2019)	Viimsi valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskiri reguleerib tarbija veega varustamise ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise korraldamist ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kaudu Viimsi valla territooriumil ning sätestab kohaliku omavalitsuse, vee-ettevõtja ja tarbija õigused ja kohustused.	<p>Eeskirja kohaselt ei kuulu sademe-, drenaaži- ning muu pinnasevee ärajuhtimise ehitised ja seadmed ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni süsteemi ning nende korrashoiu eest ei vastuta vee-ettevõtja.</p> <p>Sademe ja pinnasevee juhtimine ühiskanalisatsiooni on keelatud ning vee-ettevõtja sellist teenust ei paku. Eeskirja alusel on selline tegevus ebaseaduslik ja täpsemalt kajastatud § 16.</p> <p>Sademevee, drenaaži- ning muu pinnasevee ärajuhtimise nõuded kehtestatakse eraldi määrusega.</p> <p>Eeskirja § 10 kohaselt on vee-ettevõtjal õigus eelneva kirjaliku hoiatuseta teenuse osutamine peatada ja koheselt sulgeda tarbijale vee andmine ning reovee ärajuhtimine m.h sademe-, drenaaži- või muu pinnasevee juhtimisel/sattumisel reoveekanaliseerimisele. Samuti on vee-ettevõtjal õigus teenusleping üles öelda ja lõpetada teenuse osutamine, kui tarbija on kasutanud teenust ebaseaduslikult, sh juhtinud omavoliliselt sademevett ühiskanalisatsiooni, või on tahtlikult või raske hooletuse tõttu kahjustanud veearvesti plomme või taatlusmärgiseid.</p> <p>Eeskirja § 5 sätestab, et tarbija on kohustatud paigaldama tarbimiskoha kinnistule allpool ühiskanalisatsiooni paisutustaset paiknevatele reo- ja sademeveeneeludele ja drenaaživee äravoolule vajalikud kaitseseadmed uputuste vältimiseks ning, et kui vee-ettevõtja on tuvastanud, et sademe-, drenaaživee või muu pinnase- ja pinnavesi on juhitud või satuvad tarbimiskoha kinnistu reoveekanaliseerimisele, on vee-ettevõtjal õigus teostada tarbimiskoha kinnisasjal või vajadusel ka väljaspool seda kontrollmõõtmist ja/või kontrollvaatlust ja ilma eelneva hoiatuseta ajutiselt peatada teenuse osutamine.</p>

Viimsi valla reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskiri (2019)	Eeskiri reguleerib õigussuhteid, mis tekivad seoses reovee (sh fekaalid) kohtkäitluse ning kogumismahutitest äraveo ja ühiskanalisatsiooni puhastamisega.	Nõuded reovee kohtkäitlusrajatisele: tuleb vältida sademe- ja lumesulamisvee sattumist reovee kohtkäitlusrajatisse.
Viimsi valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise eeskiri (2011)	Eeskiri reguleerib suhteid ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni omaniku või valdaja ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liituvate või liitunud kinnistute omanike või valdajate vahel Viimsi valla territooriumil.	Eeskiri sätestab, et sademe-, drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ehitisi ja seadmeid ei loeta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni süsteemi kuuluvaiks.
Sademeveesüsteemide kasutamise eeskiri (koostamisel)	Käesoleval hetkel on EHKO koostamas sademeveesüsteemide kasutamise eeskirja millega reguleeritakse Viimsi valla poolt hallatavate sademeveesüsteemide kasutamise kord.	
EESTI LINNAD, KUS ON KEHTESTATUD SADEMEVEE TASUSTAMISE TARIIFID		
Põlva	Sademevee tasustamine on reguleeritud 2 aktiga: 1) Põlva Vallavolikogu poolt 21.02.2018 vastu võetud „Põlva ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni kasutamise eeskirja“ kohaselt kasutab vee-ettevõtja sademevee ja drenaaživee mahu arvutamiseks § 23 lg 8 esitatud valemeid; 2) 29.05.2019 kehtestatud Põlva Vallavolikogu üksikakt AS-ile Põlva Vesi: Korraldus nr 13 „Sademevee ärajuhtimise arvestusest“ kohustab AS-i Põlva Vesi uut HEMHI väärtust rakendama alates 01.07.2019.	Sademevee mõõtmise meetodika on kehtestatud Põlva Ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni eeskirjas. Eeskirja § 23 lg 8 alusel kasutatakse kliendi soovil sademevee mõõtmist, kulud kannab klient. Kui klient seda ei soovi, siis kasutab vee-ettevõtja sademevee ja drenaaživee mahu arvutamiseks järgmisi valemeid: <div style="border: 2px solid #90EE90; padding: 10px; margin-top: 10px;"> <p>1) $Q_{sk} = HEMHI \times (S_k \times kk + S_m \times km) / 12$, kus Q_{sk} – ühe kuu sademevee arvutuslik maht kinnistult (m³), HEMHI – aastane keskmine sademete summa (m/a), S_k – kaetud/sillutatud pind (m²), S_m – muud katted ja katmata pind (m²), kk – pinnakatte äravoolutegur kaetud ja /või sillutatud pinnalt ($kk=1$), km – pinnakatte äravoolutegur muude katete ja katmata aladelt ($km=0,2$); 2) $Q_{dk} = HEMHI \times S_k$, kus Q_{dk} – ühe kuu drenaaživee maht kinnistult (m³).</p> </div>

	Põlva valla sademevee hinnakiri: http://www.polvavesi.ee/kliendile/hinnakiri/	Eeskirja § 23 lg 9 kohustab vee-ettevõtjat HEMHI määramisel kasutama Riigi Ilmateenistuse poolt lähima vaatlusjaama kohta avaldatud 30 aasta keskmist sademete hulka ning avaldama oma kodulehel igal aastal KOV volikogu korraldus, kus on märgitud tähtaeg, alates millest peab vee-ettevõtja rakendama uut HEMHI väärtust. Korraldus nr 13 märgib, et AS Põlva Vesi rakendab uut HEMHI väärtust alates 01.07.2019.
Narva	Teave puudub	Teave puudub
Kunda	Kundal alal eraldi regulatsiooni meetodika osas ei ole . Sademevee hind on märgitud vastavates vee-ettevõtja ja kasutaja vahelistes lepingutes ning see on kooskõlastatud Konkurentsiametiga.	Kaido Mäeots (AS Põlva Vesi): “Sademevee hinna on kehtestanud Konkurentsiamet. Meetodika on lepingutega sätestatud, põhimõtteliselt on kõvakattega katendite pindala korrutatud Kunda linna 10-15 aasta keskmise sademete hulgaga. Aga lepinguid ei ole liiga palju ja me ei reklaami seda kui võimalust, pigem katsume vältida sademevee (ka drenaazivee) vastuvõtmist, kuna suurtes kogustes häiriks see reoveepuhasti tööd. Kuna ka Kunda kõrguste vahe on märkimisväärne (ca 50 meetrit langust mere poole), siis pigem tahetakse mugavusest ja odavusest meile juhtida, kui vältimatust vajadusest.”
KOKKUVÕTE Tasustamine: Põlva: Olemas on eeskiri ja korraldus vastavale vee-ettevõtjale. Sademevee tasustamise alus on kehtestatud Põlva ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni eeskirjaga, mis kehtestab sademevee ja drenaazivee mahu arvutamise valemid ning vee-ettevõtja kohustused ja HEMHI määramise Riigi Ilmateenistuse andmetel. Põlva volikogu korraldusega märgitakse igal aastal uus HEMHI väärtus, mille avaldab vee-ettevõtte (Põlva Vesi) oma kodulehel. Kunda: regulatsiooni sademevee hinna arvutamise meetodika osas ei ole. Meetodika on kirjas vastavates vee-ettevõtja ja kasutaja vahelistes lepingutes ning kooskõlastatud Konkurentsiametiga.		
OLULISEMAD ASJASSEPUUTUVAD TÖÖD SADEMEVEE MAKSUSTAMISE KOHTA		
Sademe- ja drenaazivee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise tasu arvestamise meetodika (2011) Koostaja: EL Konsult	Keskonnaministeeriumi tellimisel on välja töötatud meetodika pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise tasu arvestamiseks, võttes arvesse vee-ettevõtjate ja kohalike omavalitsuste vajadust adekvaatse alusmaterjali järele sademevee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse tasu arvutamiseks. Töö kohaselt peaks tasustamine	Meetodika kohaselt arvestatakse sademevee tasu kinnistult, avalikult teelt, tänavalt või väljakult ära juhitud mõõdetud või arvutusliku vooluhulga järgi. Sademevee tasu maksavad kõik sademevee teenuse piirkonnas olevate kinnistute või avalike teede, tänavate, väljakute omanikud või valdajad [1]. Käesolev meetodika ei suuda arvestada iga piirkonna erisusi, mistõttu peab iga vee-ettevõtja seda kohandama, arvestades oma tegevuspiirkonna eripära. Loodud süsteem: <ul style="list-style-type: none"> annab vee-ettevõtjatele võimaluse rahastada lahkvoolse kanalisatsiooni väljaehitamist piirkondades, kus ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga ühendatakse rohkem kui 50% elamuid, mille ehitusluba on välja antud enne 1999. aasta 22. märtsi (ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadus § 14 lg 2 p 6), motiveerib kinnistu või avalike teede, tänavate, väljakute omanikke või valdajaid

	<p>võimaldama rahastada süsteemide rajamist, motiveerima kinnistute omanikke vähendada ärajuhitava sademevee hulkasid, tagama objektiivse maksustamise [1].</p>	<p>vähendada kinnistult ärajuhitava sademevee mahtusid,</p> <ul style="list-style-type: none"> • jaotab sademevee ärajuhtimise ja puhastamise kulusid õiglasemalt erinevate kinnistute või avalike teede, tänavate, väljakute omanike või valdajate vahel, • täpsema kulude jaotuse kaudu tagatakse õiglasem veeteenuse hind.
<p>Sademevee säästliku käitlemise põhimõtted Tartu linnas (2018) Koostajad: Kobras AS, Kulm, N., Könd, E., Mäger, T.</p>	<p>Töö eesmärk oli kliima soojenemisega kaasnevate sademevee hulkade (valingvihmad jms) suurenemise ja perioodide pikenemisega kaasnevate riskide leevendamine. Töö valmis rahvusvahelise projekti iWater (Integrated Storm Water Management) raames, mille eesmärk oli lahendada liigveeprobleeme tiheasulates. Antud töö koostamisel kaasati erinevaid osapooli.</p>	<p>Keskonnaministeeriumi tellimusel on välja töötatud meetodika pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise tasu arvestamiseks. Selle kohaselt peaks maksustamine võimaldama rahastada süsteemide rajamist, motiveerima kinnistute omanikke vähendada ärajuhitava sademevee hulkasid, tagama objektiivse maksustamise. Meetodika järgi arvutatakse sademevee tasu kinnistult, avalikult teelt, tänavalt või väljakult ära juhitud mõõdetud või arvutusliku vooluhulga järgi, kusjuures sademevee tasu maksavad kõik sademevee teenuse piirkonnas olevate kinnistute või avalike teede, tänavate, väljakute omanikud või valdajad. Käesoleval hetkel ei ole sademevee ärajuhtimine ja puhastamine Tartus maksustatud.</p> <p>Tartu linnas, kus vee-ettevõtjaks on määratud Tartu Veevärk AS, koostab viimane veevarustuse ning reo-, sademe- ja dreneaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise teenuse tasu ettepaneku ja esitab selle enne kehtestamist kooskõlastamiseks Konkurentsiametile. Hind kujundatakse vastavalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse §-le 14 ja võib sisaldada muuhulgas tasu sademe- ja dreneaživee ärajuhtimise ja puhastamise eest.</p> <p>Tartu linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas on välja toodud, et puudub tunnustatud meetodika sademevee maksustamise arvestamiseks. Seega on tasu sademevee ärajuhtimise ja puhastamise eest kaudselt reovee ärajuhtimise ja puhastamise hinna sees, et katta ka sademevee ärajuhtimise ja puhastamisega seotud kulud. Kuna arvestuse aluseks on siiski reovee hulk (võrdsustatud tarbitava joogivee hulgaga), mida mõõdetakse veearvestitega, siis ei arvesta see reaalset kinnistupõhiselt/tarbijapõhiselt kanalisatsioonisüsteemi juhitud sademevee hulkasid. Süsteemi juhitud sademevee kogused olenevad siiski kohapõhiselt kõvakattega pinna osatähtsusest, pinnakatte infiltratsioonitingimustest jm faktoritest ning seetõttu ei saa ka rääkida otseselt sademevee maksustamisest.</p> <p>Tartu Veevärk AS juhatuse liige Toomas Kapp on arvamusel, et sademevee maksustamine ei ole üksnes Tartu probleem, vaid kõikide Eesti suuremate linnade küsimus, mistõttu oleks vaja kinnitada riigisiselt ühtsed alused sademevee ärajuhtimise ja puhastamise maksustamiseks. Kindlasti tuleb maksustamisel ennetada ka sademevee ärajuhtimise süsteemide omandiküsimustest tulenevaid võimalikke probleeme, sest arvestada tuleb seda, et sademevee jõudmisel eesvoolu võib see teatud kohtades voolata torustikust kraavi ja alles seejärel eesvoolu. Tartu Veevärk AS on mõista andnud, et nende korraldada on üksnes reo- ja sademevee juhtimine eesvoolu torustikes ja mitte kraavides. See tähendab seda, et õiglane</p>

		oleks sademevee kraavide hooldamist korraldavale osapoolle eraldada teatav osa sademevee maksust või sõlmida muu osapooli rahuldav kokkulepe eesmärgiga tagada kraavide järjepidev hooldus sademevee äravoolamise võimaldamiseks [1].
Kombineeritud sademevee strateegia projekt (2018) Koostajad: Eesti Veeprojekt OÜ, AB Artes Terrae OÜ. Kooskora, T., Viirman, M., Tamm, P., Kalberg, H.	Töö eesmärk oli koostada soovitud ja juhendmaterjalid sademevee lahenduste kavandamiseks ning planeerimisprotsessis koostada sademevee inseneritehniliste lahenduste ülevaade. Praktilise näitena koostati sademevee terviklahendus Elva linnale. Säästlike sademeveelahenduste kirjeldamise alusmaterjalina kasutati CIRIA 2015. aasta juhendit „The SuDS Manual“, www.ciria.org .	Töös hinnati, et looduslähedased sademeveesüsteemid ei asenda Eesti oludes tavapäraseid torustiklahendusi, vaid leevendavad olemasolevaid probleeme ja vähendavad sademetega seonduvaid riske. Sademevesi, mis ei ole ära aurunud või pinnasesse imunud, peab saama ära voolata torustiku abil. Praktikas on enamasti vajalik kasutada kombineeritud lahendusi, näiteks kasutada filterriba imbakraavi juhitava vee eelpuhastamiseks. Samuti on kõrghaljastust (puud, põõsad) käsitletud looduslähedase sademeveesüsteemi meetmena, mis on aga praktiliselt alati kasutatav koos muude äravoolu aeglustamiseks kavandatavate ehitistega, samuti on see oluline elukeskkonna kujundamisel. Enamik lahendusi on taimestiku valiku ja hooldusega võimalik kujundada eriomeliseks maastikuks. Töös on kirjeldatud erinevad looduslähedased sademeveelahendused (inglisekeelne nimetus, eestikeelne nimetus, sademeveelahenduse kirjeldus).
Ülevaade sademevee (sh liigvee) äravoolu maksustamise alustest ja praktilistest rakendustest Euroopa Liidus ja mujal (2010) Koostajad: Loigu, E. (vastutav professor), Pachel, K., Suurkask, V., Kuusik, A.	Uuring valmis Tallinna Linnavalitsuse tellimusel ja töö eesmärk oli ülevaate koostamine sademevee äravoolu korraldusest, selle strateegiast, planeerimisest ja praktilisest elluviimisest erinevate riikide näidete põhjal.	Töös on toodud näide, et Helsingi sademevee strateegias on sademevee käitlemise meetodid seatud prioriteetsuse järjekorda, millest esimene on selle käitlemine tekkekohas. Eesti puhul on see käsitlus toodud standardis EVS 848:2013, mis ei ole õiguslikult siduv. Töös on ülevaade ka Ameerika Ühendriikide Keskkonnaagentuuri sademevee korralduse strateegiast. Samuti on töös kirjeldatud sademevee äravoolu korraldust Rootsis, Taanis, Hollandis, Saksamaal, Prantsusmaal ja Ühendkuningriigis.

Kasutatud lühendid:

DP – detailplaneering

ÜP – üldplaneering

ÜVK kava – ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava

ÜVK kasutamise eeskiri – ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskiri

ÜVK – ühisveevärk ja -kanalisatsioon

VMK – veemajanduskava

ie – inimekvivalent

Kasutatud allikad

[1]. Kulm, N., Kõnd, E. Mäger, T. 2018. Sademevee säästliku käitlemise põhimõtted Tartu linnas. Tartu. Kobras AS. Töö nr. 2018-004.

[2]. Kooskora, T., Viirman, M., Tamm, P., Kalberg, H., 2018. Kombineeritud sademevee strateegia projekt. Osa 1. Tartu. Eesti Veeprojekt OÜ, AB Artes Terrae OÜ. Töö nr. 14-17.

[3]. PROTOKOLL nr 15 Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse (ÜVVKS) väljatöötamise töögrupi kohtumine. 30.05.2017. p 10. https://www.envir.ee/sites/default/files/protokoll_nr_15.pdf

[4]. ÜVVKS eelnõu väljatöötamiskavatsus. 21.01.2015. https://www.envir.ee/sites/default/files/yvk_valjatootamiskavatsus_01_2015.pdf

Koostaja:
Jolanda Lipu
Balti Keskkonnafoorum
jolanda.lipu@bef.ee